Sala
Gab. R
Est.
Tab. 10
N.º 14

Tractatus de puſtulis que Sahaphati nominantur.

¶ Ad illuſtrē ac magnificū dn̄m Joannē telles gyron comitez de Urueña digniſſimū ⁊ dn̄m ſuū precipuū libellus de puſtulis que Sabaphati nominantur: editus ꝑ egregium artium ⁊ medicine doctorē Joannē de Fogeda feliciter incipit.

¶ Sepe numero mihi cogitanti comes illuſtris plagam hanc qua ſumus ille rex cōditor humanū genus hodiernis tēporib⁹ affligit ac socioꝝ cateruā predicantiū eā ~~medicos~~ *medicis* ignotā: ⁊ in ei⁹ auxiliū minime ꝓficua adminiſtrare ſciētes: tractatū hūc facere decreui: vt eoꝝ linguas cōpeſcerē: ⁊ vt paciētibus ac etiā huius egritudinis cauſas ⁊ auxilia ſūmo cū ſtudio querētibus ꝓdeſſem. Occurrit mihi in primis inter ceteros totius hyſpanie magnates tua magnificētia cui hoc opuſculū dedicarē cū tibi plurimū debeā: tum etiā ꝓpter ſingularē ſapiētiā ac magnificētiam qua ſemꝑ medicos ac ꝑſtātes in omni doctrina viros maximo impēcio apud te ~~habiti ſunt~~ *habuiſti*: ac eos ſingularibus beneficijs fouiſti: ac meritis ornaſti: vt ipa quidem virtus tibi vni ꝙ̄ maxime debere fateat᷑. Nemo igit᷑ has vigilias: breueſq3 labores nr̄os arrogantie aut ꝑſumptioni aſſcribat: qꝛ nō niſi deſiderio ſapiēdi ⁊ ꝓficiēdi huic operi inſudaui: nō ergo medētibus liuoris lacerent cum benedictoꝝ nobiſcū poſſint eſſe participes: minuſq3 ſufficienter enunciata penes Ariſto. metha. ij. ipoꝝ exercitēt intellectū. Te itaq3 comes illuſtris oro: vt hūc libellū tuo nomini deſtinatū humaniſſime ac ea frōtis hylaritate qua ſoles ſuſcipias: diuiſi igit᷑ opuſculū hoc in ſeptē partes q̄ erūt ſeptez capitula principalia. In quaꝝ prima tractabit᷑ de iſta paſſiōe ſm̄ diuerſoꝝ opinionū eas deſtruēdo. In ſecūda ſecūdā opinionem ꝓpriā ponēdo egritudinē in capitulo. In tertia cauſas eius tradendo. In quarta ſoluā aliqua ꝓblemata huic paſſioni ꝑtinētia. In quinta omniū ſignoꝝ genera adducam per que cognoſci poſſit. In ſexta agaz de preſeruatiōe corpoꝝ ne hāc incurrāt egritudinē. In ſeptima de cura curatiua preſentis egritudinis. Uale.

Capitulũ primũ ĩ quo tractat̃ de iſtiſ puſtuliſ ſm̃ diuerſoꝝ opiniones cũ eaꝝ deſtructione.

QUidã ipas in capl'o de eſſere dicũt eſſe ponẽdas mo
ti fortaſſe: q2 eſſere ẽ puſtula: vt Auicẽ. tertia quarti
c. de eſſere. Secũdo q2 dicit ꝙ ẽ poſtula faciẽs an-
guſtiã q̃ ſm̃ plurimũ ſit vehemẽs in nocte: q̃ duo his puſtulis vi
denť cõuenire: que opinio falſa ẽ ⁊ multũ a veritate deuia. Pri
mo quidẽ q2 etſi Auicẽ. dixerit eſſere ẽ puſtula nõ ſequitur inde
oĩs puſtula ẽ eſſere: cũ ibi ſit puſtula loco generis ⁊ ſpẽs de gene
re ꝑdicet̃ minime: maxime q2 limitat ſe cũ dixit: eſt puſtula pua.
cõſtat aũt has de quibus ad ꝑſens tractam⁹ ſatis eſſe notabilis
magnitudinis. Cũ vero dicũt ſecũdo ꝙ ſunt faciẽtes anguſtiã
q̃ vt plurimũ ſit de nocte nõ ob hoc in. c. de eſſere ſunt ponẽde:
nã ſi qua anguſtia in hac paſſiõe accidit: nõ ẽ illa puſtulaꝝ acci-
dẽs: ſed doloꝝ potius: cũ dolori cõiũcta ſit ſemꝑ triſticia ⁊ angu-
ſtia cũ hec accidẽtia aĩe ſequunť ad motũ ſpirituum ad interiora
⁊ ad ipoꝝ reſolutionẽ. vt ſcd̃a primi. c. de hijs q̃ ꝓueniũt ex acci-
dẽtibus aĩe: mõ cã motus ſpirituũ ⁊ ipoꝝ reſolutiõis ẽ dolor. vt
c. de eo qđ ꝓuenit ex dolore. ſcd̃a primi. Fiũt aũt in nocte q2 ẽ hõra
motus humoris ⁊ etiã ꝓpter frigiditatẽ noctis cõſtringẽtis por
ros ⁊ humoꝝ trãſpirationẽ ꝓhibẽtis. vt Raſis. Differt enim
eſſere ab hijs puſtul'. Primo nã eſſere vt in ſinonimis dr̃ ſera-
pionis in lr̃a. ſ. ẽ tumor qui cito fit cito recedit ꝑſertim cum ali-
quis ſcalpit ſe: hoc aũt nõ ẽ veꝝ in his puſtulis. Secũdo q2 oĩs
eſſere ẽ faciẽs pruritũ cũ acuitate ſua quod hic non accidit. Iſte
enĩ puſtule paꝝ de pruritu ⁊ acuitate habent. Iuxta anpho. hy
po. vj. particule. Late puſtule nõ valde pruriginoſe ſunt. Ter-
tio q2 eſſere ſunt puſtule ſimiles puncturis apũ ⁊ veſpaꝝ: aut id
qđ accidit ex fricatiõe vrticaꝝ. vt dicit Nicolus ſermone. vij. c.
ꝓprio. ⁊ Dinus in expoſitiõe fen. tertie q̃rti. ſupra. c. ꝓprium. ⁊
Guilelmus de placẽcia in practica ſua qđ eſt ſimile tumori qui
fit a morſu pediculi: qui cito fit ⁊ cito recedit. Cõſtat aũt has pu

ſtulas his nõ aſſimilari. Quarto qꝛ cũ eſſere occupat locum am
pliũ in corpore.i.multas ꝑtes corporis:⁊ nõ ſit flobothomia acci
dit febris. vt Auicen. ſed in his puſtulis nunꝗ̃ apparuit febris
etiã obmiſſa flobothomia. Quinto qꝛ eſſere fit a vaporibus ſub
tilibus ſanguinis colerici aut flegmatis ſalſi. vt Auicẽ. inquit.
⁊ Raſis.xv. cõtinẽtis.c.de eſera. quod fit ab humore acuto ⁊ ca
lido:ſed hec paſſio ab humore accidit plus aduſto ⁊ groſſo vt ea
rũ denotat groſſicies ⁊ aſperitas.vt.ſ.a melancolia aduſta:a fle
gmate ſalſo:cuiꝰ totã humiditatẽ fere terminauit aduſtio.vt po
ſtea declarabit᷑. Sexto qꝛ eſſere tendit ad rubedinem ⁊ currit ab
eo humiditas. In his aũt puſtulis minime/quare liquide ex ſu-
pradictoꝝ auctoꝝ dictis apparet has puſtulas i.c.eſſere,nequa-
ꝗ̃ eẽ reponendas.
Alij vero dicũt has puſtulas in.c.de verrucis ⁊ porris poni de-
bere.fundãtes ſe in duobus. Primo qꝛ materia eadẽ videt᷑ qꝛ
ſ.groſſa melãcolica. Secũdo in ſimilitudine quã cum verrucis
habent:qui quidẽ a veritate nõ minus alieni vident᷑ ꝙ̃ pretacti.
primo quidẽ qꝛ lꝫ materia vtriuſqꝫ ſit groſſa melãcolica differũt
tñ in modo ſubſtãtie:qꝛ materia verrucaꝝ lõge eſt groſſior ⁊ ma
gis cõpacta vnde dixit Auicẽ.c. de verrucis. ⁊ cã materialis eſt
humor groſſus melãcolicus qð patere poteſt ex diuturnitate ſue
durationis ⁊ curatiõis ꝓlixitate ac difficultate:qð nõ ẽ in his pu
ſtulis:cũ materia eaꝝ ſit aliquo modo ſubtiliata vt videbit᷑. Se
cũdo qꝛ materia verrucaꝝ loco quo naſcunt᷑ colligit᷑ ⁊ adunat᷑ vt
Guillelmus.c.ꝓprio. qꝛ velit dicere ꝙ materia eaꝝ cũ erat in
venis magnis nõdũ erat cã antecedẽs eaꝝ quouſqꝫ venit ad ve
nas paruas ad quas ſtatim cũ ꝑuenit efficit᷑ cã antecedens. ſed
cũ exiuit extra cutem exſiccatus ẽ ⁊ infrigidatus vnde factus eſt
eaꝝ cã cõiuncta. vnde Auicẽ.c.ꝓprio. ⁊ quãdoqꝫ accidit ipi ſan
guini ꝓpterea ꝙ ipe coartat᷑ ⁊ multiplicat᷑ ꝓpter priuationẽ caꝝ
putrefactiõis vt conuertat᷑ ad ſiccitatẽ ⁊ frigus ⁊ ꝓprie in venis
paruis:in quaꝝ ſimilibus nõ putrefit ſanguis ꝓpter ſuã paruit-
tatẽ:etiã hoc patet qꝛ dixit Auicẽ. in princi.c.cã efficiẽs eas pri-
ma ẽ expulſio nature:que.ſ.expulſit illum ſanguinẽ a venis ma

gnis ad paruas ⁊ non dixit aliqd de cauſa antecedente:quia ille humor cum erat in venis magnis:nondum erat ſub forma cauſe antecedentis:ſed ſolū fecit mentionem de cauſa efficiente que fuit expulſio. Sed non ſic ē de materia harum puſtularum cuꝫ prius humores in venis magnis exiſtentes adurantur ⁊ exſiccētur ac conuertantur ad melancoliam qui illic exiſtentes ſunt cā antecedens earum ⁊ expulſi poſtea ad cutim facta puſtula ſunt cauſa coniūcta. vt poſtea declarabitur. Tertio:quia ſimilitudo q̄ iſtis inter has puſtulas ⁊ verrucas breuiter ꝑ diſſimile ſoluit̄ facile. primo ſunt enim multo maiores verrucis. ſecūdo quia in ſuperficie verrucarum nulla apparet aſperitas. vt Guilelmus in earum. c. ſed in his apparet aſperitas multa. tertio: quia alique iſtarum puſtularum humide apparuerunt a quibus aliqua videtur humiditas effluere que humiditas ī verrucis minime apparet:⁊ multa alia que breuitatis gratia omitto per que ſimilitudo ſoluitur omnino:⁊ ſic manifeſte oſtenſum ē has puſtulas verrucas minime eē nominandas.

Nōnulli etiam ipſas ad capitulum de ſcabie conantur reducere aſſerentes eē de tertia ſcabiei ſpecie per quam tertiam ſpeciē intelligunt ſcabiem valde ſiccam que non ſit per aliquaꝫ mixtionē ad ſanguinem ſed ſolū ex mixtiōe flegmatis naturalis vel laquoſi cui flegma baurachium eſt admixtum:⁊ dicitur ſcabies melācolica. vt Nicolus ſermone. vij. c. de ſcabie ait. Tertia ſpecies ē que fit ex melancolicis humoribus ex quacūqꝫ materia ꝑ aduſtionem genitis. vt Mōtiguanus in conſilio de lepra. lꝫ in veritate Auicē. non faciat niſi duas ſpecies. vt patet. c. eius de ſcabie intuenti ꝓpter enim materie conueniētiam videtur eis has puſtulas eſſe in. c. ſcabiei. Sed lꝫ conuenientiam aliquam habere videantur:differunt tamen quia materia huius ſcabiei eſt acutior:quod patet: quia hec ſcabiei ſpecies valde eſt pruriginoſa qḋ non eſt in his puſtulis. Secundo:quia ſcabies ē ſubtilioris materie potentis ad plures partes corporis penetrare ꝙ puſtularum materia:quod patet:nam bothor ſcabiei ſunt pluris numeri ꝙ puſtule:materia autem earum eſt groſſior ⁊ viſcoſior vt ad

viſum patet ꝓpter que dicta videt̃ ad aliud capitulū ꝙ ad illud de ſcabie has puſtulas eſſe reducendas.

Ultima opinio eſt dicentium has puſtulas ideꝫ eſſe quod impetigines: que quidem opinio lꝫ non ſit omnino vera: eſt tamen inter ceteras plus veritati conſors ad hec puſtule. vt infra oſtēdaꝫ in. c. de ſabaphati ſunt ponende. Unde Auicē. vij. quarti. c. de impetigine. dixit impetigo nō eſt longinqua a ſabaphati: ꝛ huic eſt ꝙ a multis ſabaphati dicitur impetigo mala: quod intelligēdum eſt mala ꝓpter difficultatem ſue curationis ꝛ eius ꝓlixitatem: hoc dixi: quia Auicē. c. dicto. dixit ꝙ impetigo eſt malignior ꝙ ſabaphati ſicca: quia materia eſt acutior ꝛ magis corroſiua ꝛ longinquioris ꝓfunditatis. vt ipſe dicit ex dictis patere poteſt differētia inter ambo. Primo enim: quia materia impetiginis ē minus aduſta ꝛ plus ſubtilis ꝛ materia puſtularum ecōtra. vnde Auicē. dixit: ꝛ impetigo non diuerſificatur a ſabaphati ſicca niſi cū re occulta: quia cū materia ſit eadem ſolū differunt ſm magis ꝛ minus: ꝛ illud non eſt multum manifeſtū. vt exponit Nicolus. Secundo quia bothor in impetigine ſunt pluris numeri quod euenit ex materie ſubtilitate: ſed bothor harum puſtularuꝫ ſunt paucioris numeri. Tertio: quia impetigo ē egritudo breuioris terminationis hec autem puſtule tardioris. Quarto qꝛ impetigo ē cum pruritu ꝛ ardore quod in his puſtulis minime euenit ꝛ multa alia adduci poſſent q̄ breuitatis gratia omitto. Manifeſtum igitur eſt ex ante dictis opinionem hanc aliquantuluꝫ a veritate deuiare.

Capitulū ſecundū: in quo determinat̃ de his puſtulis ſm opinionem propriam.

He autem puſtule lꝫ a multis modernis diuerſimode nominētur: quorum dicta ſuperius tacta fuerunt cum ipſoruꝫ impugnatione. Quantum vero ex antiquorum libris in hac materia col-

ligere potui diu ſuper ipam excogitans ⁊ librorum diuerſa volu
mina reuoluens eſt: ꝙ iſte puſtule que cõmuniter currunt debe
ant ſabaphati nominari que eſt deſedatio cutis faciei ⁊ corporis
a puſtulis ſiccis ⁊ humidis a melancolia aduſta ⁊ flegmate ſal-
ſo a natura ad partes cutaneas expulſo prouenićs. de qua paſſi
one Raſis fecit mentionem. xxv. continentis. ⁊ Auicē. vij. quar
ti de decoratione tra. iij. c. p. qui conſiderans prout ſunt aſpectu
horribiles faciem deturpantes caput: collum: ac totuʒ corpus fe
dum reddentes: tractauit de ipa in libro decorationis. Alij ve-
ro conſiderantes vt ſunt operationes ledentes ⁊ egritudines bo
thorales de eis mentionem fecerunt in libris egritudinum capi
tis. vt Serapio primo breuiarij. c. iij. de ſabaphati. ⁊ Meſue i
ſuo grabadim de egritudinibus capitis fecit capitulum de ſaba
phati. Unde proprie ſumendo quid nominis ſabaphati he pu-
ſtule ſic debent appellari a fauo. ſimilantur enim fauo ⁊ maxi-
me humida. Dixit enim Auicēna. vij. quarti. capitulo proprio.
ſabaphati eſt de ſumma bothor vlceroſarum: non enim dixit eſt
bothor ſolum nec vlcus ſolum: ſed ambo ſcilicet bothor vlcero-
ſa: ⁊ ſtatim ſubdit declarando ſe: quod cum ſabaphati eſt incipi
ens eſt bothor parua ideſt apoſtema paruuʒ: lenes ideſt plane ⁊
non multum aſpere aliter lenes ſcilicet in accidentibus diuerſe
in numeratione locorum ideſt diuerſe vel ſeparate in locis: dein
de ideſt procedentibus ad augmentum exulcerantur. vlceribus
cruſtoſis ideſt facientibus puſtulas vel cruſtas propter groſſici-
em ⁊ humores viſcoſitatem: ⁊ ſunt ad rubedinem decliues hoc
eſt propter mordicationem aliquam vnde porcio aliqua ſangui-
nis colerici trahitur ad locū. Iſta autē rubedo apparet in prin
cipio anteꝙ̄ vlcerentur bothor: ⁊ quandoqʒ apparet poſt vlcera-
tionē ⁊ cruſtas in locis. ſ. circūſtantibus non ſup ipſas cruſtas
⁊ hoc ē veꝝ i ſabaphati a ſanguine aduſto colere mixto ꝓcedēte
Hec enī paſſio nõ ſolū i capite ⁊ facie euenit: imo etiā in mēbris
inferioribus. Unde Auicenna de cura eius. ⁊ ſi fuerit ſaba-

phati in membꝛis inferioꝛibus flobotimenť due ſaphene. Pro
pter quod attendendum ꝙ cum ſabaphati ab omnibus diuidať
in ſiccum que non emittit virus: ⁊ in humidam aqua fluit virus
bene facientes de ipa mentionem in de egritudinibus capitis i
telligunt plus de humida ⁊ tinea. de qua pꝛopꝛie Vulgus intel-
ligit eſt ſabaphati humida que in veritate iſto modo ſumpta ca-
dit in capitulo alopicie ⁊ tinee. quod eſt pꝛimum capitulum Se
rapionis pꝛimo bꝛeuiarij que diuiditur i tres ſpecies tactas ara-
bi moyſe in. xxiij. apho. ⁊ a Galieno pꝛimo miemir de duabus. ⁊
de tertia in ſexta particula de apoſtematibus. Sed cum has pu
ſtulas ſabaphati noiatio plus de ſicco itelligo cũ ſit iſta cõmuni
ter currens: lꝫ aliqua ſit reperta humida: de qua facit capitulū
Guilelmus de placentia libꝛo tertio de decoꝛatione: quod capi-
tulum ſic intitulauit. c. de ſabaphati. ⁊ ſunt puſtule faciei ⁊ capi-
tis humide ⁊ ſicce. Alio etiã mõ nominat Guilelmus algueſcẽ:
facit enim aliud caplm rubꝛica cuius talis eſt capitulũ de algue
ſcen. i. de puſtulis liuidis que appellãtur goſſoni: ⁊ ſunt ſimiles
nodis que fiunt in pꝛincipio lepꝛe. ⁊ incipit capitulum he egritu
dines goſſoni ſiue algueſcen ⁊ ſabaphati ⁊ cetera. Ex quibus li
quide apparet tales puſtulas cõmuniter currẽtes ſabaphati eẽ
nominandas. Qđ ſi quis diceret ad quid fecit Guilelmus di-
ſtincta capitula. ſ. algueſcen ⁊ ſabaphati ſunt. idem dicendum
eſt ꝙ ſabaphati ſe habet in plus cum fiat ex ſanguine aduſto co-
lere mixto aut flegmate ſalſo ⁊ a melãcolia aduſta: ſed algueſcẽ
ſolum a melancolia aduſta ⁊ ſalſo flegmate: ⁊ ideo eſt maligni-
oꝛ ⁊ ꝓtendit lepꝛam: ⁊ ideo algueſcẽ eſt ſabaphati. ⁊ non ecõtra.
Ut autem vtilius ad inuentionem huius diſpoſitionis perueni
re poſſimus adducam omnes cutis infectiones: de quibus men
tionẽ antiqui fecere que ſunt. vt ſcabies: impetigo: ⁊ ſerpigo: moꝛ
phea alba ⁊ nigra albaras moꝛbillus: ⁊ variola: lepꝛa excoꝛiatio
nes: vlcera: cancrene: eſſere: verruce: ⁊ poꝛri: deſudacio: plãta no
ctis: ſanguis moꝛtuus: lentigines magne: panus ⁊ ſabaphati.
Non credo plures cutis defedationes adduci poſſe que ꝓpoſi-
to pertineant: ⁊ de quibus dubitari poſſit. vt patet diſcurrenti li-

bros de.decoratione per quas ſigillatim diſcurrendo oſtendetur
in nulla harum defedationum recte he puſtule que his tempori
bus in diuerſis prouintijs ꝙ plures gentes opprimu nt colloca
ri poſſe. Non enim poſſunt ad capitula de ſcabie nec de impeti
gine reduci. vt ſupra oſtenſum ē: nec ſunt ſerpigo qui ē cutis de
fedatio cum excoriatipne ipſius ⁊ cruſtis proueniens ex humore
aduſto per membra ſerpente cum aſperitate, ⁊ ingēti pruritu ac
caſu corticum cutis comitata quam diſpoſitionem greci litrinā:
latini zeruā: ytalici vero volaticam nominant: quaſi de membro
ad membrum volantem ⁊ ad varia loca ſerpentem: ⁊ in hoc ab
impetigine differūt quia ſerpit: ſed in alijs ſunt idem. ⁊ de his in
eodem capitulo doctores tractant. Sed de impetigine ſatis ſu-
pra probatum eſt non eſſe idem cum his puſtulis: lꝫ in aliquo cō
ueniant ⁊ fere cura eadem. Unde Auicē. de cura ſahaphati di-
cit ꝙ cura eius eſt ꝓxima curationi impetiginis. Nec debet di-
ci morphea alba aut nigra: que eſt naturalis coloris corporis cor
ruptio vel permutatio ad albedinem vel nigredinem proueni-
ens ex corruptiōe ſanguinis mixti cum melancolia ſubtili vel fle
gmate a natura ad partes ſubcutaneas propulſi. Nec albaras
quod idem eſt ꝙ morphea: ſed differt ab ea: quia materia al-
baras eſt profunda vſqꝫ ad carnem ⁊ os: ſed in morphea eſt in ſu
perficie cutis. Nec eſt dicenda morbilus qui eſt puſtula proue-
niens ex ſanguine colerico infectionem habentem a principijs
generationis: vel a tempore contractā: vel propter ciborum cor-
ruptionem virtutem expulſiuam incitātem ad criſim varijs ⁊ in
determinatis temporibus efficiendum. Nec ſunt dicendi vari-
ole que ſunt puſtule conſimiles prouenientes ex corruptione ſan
guinis a menſtruali materia: vel ex infectione ipſius poſt nati-
uitatem proueniente ad depurationem ſanguinis virtutem ex-
pulſiuam cretice incitante que ambe diſpoſitiones vt plurimuꝫ
cum febre concluſa ſunt prouenientes que minime in his appa
ruit puſtulis. Nec iſte puſtule ſūt ad capitula de verrucis ⁊ por
ris nec eſſere reducende. vt probatum eſt de his ſuperius: cuꝫ di
uerſorum opiniones in hoc tetigimus. Nec debet dici lepra ꝙ

cancer eſt vlis. vt Auicē. inquit. cū in hac paſſione minime eius appareant ſigna. Nec ſunt excoriationes dicende. vt clarum ē que ſunt cutis ſuperficialis partis abraſiones a cauſa primitiua aut ab humore ſubtili acuto vel ſalſo ꝑueniētes. Nec vlcera ſūt dicende que ſunt ſolutiones cōtinuitatis ꝑueniētes ex eruptiōibus apoſtematū vel ſuccedētes ex vulneribus indiſcrete curatis ⁊ antiquatis cū multitudine virus ⁊ ſanici ⁊ partiū corruptione ⁊ defectu plurimū euenientes. Nec ſunt dicende cancrene que ſunt diſpoſitiōes corroſiue ſubſtantie carnis cū puſtulis acutis a ſocietate perambulantes mēbra abſqȝ caſu partiū ⁊ ſine corruptione ſenſationis: a materia tamen mala ⁊ venenoſa ꝑuenientes. Nec ſunt deſudatiōes que ſunt puſtule minute parue ſimiles granis panici vel ſinapis exaſperantes cutem que ex materia ſudoris cauſantur ꝓpulſa ad cutem exalata eius parte ſubtiliori: groſſiori remanēte que a Raſi. xxv. cōtinētis aſaf appellat̄ quod nomē grece diriuatur a ſudore. Nec ſunt plāta noctis nomināde que eſt bothor paruum cum pruritu ⁊ aſperitate cauſate in frigore noctis ab humore ſubtili detēto cui⁹ neceſſaria erat reſolutio ⁊ nō differt a deſudatiōe: niſi qꝛ materia eius ē groſſior ⁊ in nocte affligēs: ſed materia deſudationis ſubtilior ⁊ omni hora affligēs. Nec ſunt appellande ſanguis mortuus lentigines vel panus, vt clarum ē: cū he fiant a ſanguine qui ꝓpter aliquaȝ cauſam primitiuā vel antecedentē exiuit venas qui exiſtens ſub cute corpulentus ⁊ vnitus dicitur ſanguis mortuus: cū vero fuerit ſubtilis vaporoſus ſparſus: cutem inficiens ⁊ ad rubedineȝ declinis dicitur lentigo: cū vero lenitus aſparſus ſuꝑ ſuꝑficiem cutis dicitur panus. Relinquitur igitur cum non poſſint plures aſſignari de quibus dubitari poſſit ꝙ iſte puſtule ſunt ſahaphati dicende.

Amplius cū nemini dubium ſit humorem harum puſtularum melancoliā eſſe modo egritudines a melancolia facte ſunt: verbi gratia. quia aut melācolia expellitur a natura ad vnū mēbruȝ aut ad totum corpus: Si ad vnum mēbrū: aut putrefit: aut aduritur: aut permanet feculēta īputrefacta ⁊ inaduſta. Si primuȝ

ꝙ putrefiat maxime ſi ſubtilis fuerit dñans ꝛ ex ea portio aliqua liter groſſa fuerit facit ſtiomenũ aſtachilos ꝛ cancrenã: ſed ſi adu ritur accidet ex ea cancer: ꝛ ſi permanet feculẽta faciet zephiros. Si autem expellit᷑ ad totũ corpus adhuc tripliciter: q᷑ aut putre ſit: aut adurit᷑: aut remanet feculẽta iputrefacta. Si primũ acci dit febris quartana. ſi adurit᷑ ꝛ nõ putrefit in mẽbris exiſtẽs con culcata facit lepram. ſi vero remanet feculẽta ꝛ ad ſuperficiẽ ma xime cutis expulſa facit morphea: albaras impetiginem ꝛ his ſi milia. vt dicit Auicẽ. ſ. ſabaphati ꝛ alias cutis infectiones a me lancolia factas. Sed nulla aliaꝝ defedationum eſt. vt ꝓbatum eſt ſupra. Reſtat igitur egritudinem quam iſte humor melanco licus ad ſuperficiem maxime totius corporis expulſus facit: eſt ſabaphati colliguntur hi ſermones ex Auicenna. iij. quarti. ca pitulo de lepra.

Adhuc oſtenditur ꝙ he puſtule que cõmuniter currũt ſint ſaba phati ꝛ non aliter nominande: patet auctoritate famoſiſſimi viri Ugonis de ſenis: cuius fama totius orbis gymnaſiam perua ſit: qui in ſuis conſilijs fecit conſilium ꝛ eſt. lxxj. quod ſic intitula uit de ſciatica ꝛ infectione cutis ſabaphati puſtule facieı: ex quo conclude duo. Primũ puſtulas has faciei eſſe ſabaphati. Se cundum puſtulas has eſſe cutis infectiones quod notanter con cluſi: quia ſupra ad ꝓbandum ꝙ ſint ſabaphati dicende: feci diſ curſum per omnes cutis defedationes: in quo cõſilio aperte pu ſtulas duras ſimiles auellanis ſabaphati appellat: ꝛ etiã puſtu las faciei. ꝛ ſimiliter cõſilio. lxxiiij. bothor ſiccas in facie appellat ſabaphati. ꝛ ſimiliter cõſilio. lxxv. ex quibus omnibus liquidiſſi me apparet nõ aliter ꝙ ſabaphati has puſtulas eſſe appellãdaſ ſemꝑ de ſicca intelligẽdo: lꝫ alique ſint repte humide.

Capitulũ tertiũ de cauſis harum puſtularuꝫ ſabaphati nominatarum.

Cauſe harum puſtularum quedã ſunt vl̃es alie vero particula res. Ul̃es vero vt aſtrologi tradunt fuerunt duo eclipſes ſolis et vna coniũctio martis ꝛ ſaturni. Primus eclipſis fuit anno dñi

M.cccc.xciij.die.x.octobris hora.iij.poſt meridie͂.in.xxvj. gra
du libre cuius duratio fuit per duas horas et quattuor minute.
Secundus eclipſis fuit anno dn̄i.M.cccc.xciiij.die.vij.mar-
tij hora quarta poſt meridiem in.xxvj.gradu piſcium: ⁊ durauit
per horam cuȝ dimidia. Coniūctio martis ⁊ ſaturni fuit die.vj.
Januarij.M.cccc.xciiij.in primo gradu piſcium. Fortior enī
occaſio plurimū actuū nō ſumitur: niſi ex ſolis ⁊ lune cōiūctione
in ecliptica.vt Ptolomeus ſecūda quadripartiti.c.iiij. incepe-
rūt autem effectus harum influenciarā apparere per quattuor
menſes poſt eclipſiū aperitionem: quia poſt earum in parte celi
media fuit ⁊ ſecunda plus in occaſum tendebat. Accidentia aūt
que ſupradicte coniūctiones influxere fuerunt egritudines com
munes ⁊ generales ex aeris alteratione que hominibus diuerſa
rum regionuȝ accidere debebant: ⁊ qd̄ eſſet ex cōmixtione humo
rum melancolicorum flegmatis ſalſi ⁊ colere aduſte cuȝ ſangui
ne. vt ſunt ſpecies lepre: ⁊ puſtule rubee per totum corpus deſe-
minate. Debuit autem eſſe egritudo cōmunis: quia infortune
erant in piſcibus: quod ſignū eſt cōmune. fuit ex alteratiōe aeris
quia prima eclipſis fuit ī ſigno equinoctiali. Unde Ptolome-
us ſecunda quadripartiti.c.vij. ſi fuerit eclipſis in aliquo ſigno-
rum equinoctialium vel ſoliſticialium erit ſignificatio generali-
ter in rebus aeris ⁊ temporibus. Debuit etiam hoībus diuerſa
rum regionum accidere ꝗ mars ⁊ ſaturnus fuerūt fortes ſigna
tores eclipſis ledentes ſuis qualitatibus cōmixtis figuram ani-
malium in qua fuerunt copulati: ⁊ qr adunatio fuit in prima ecli
pſi in ſigno aquarij habens figuram humanam: ideo aeris alte-
ratio ledet hominibus. Unde Ptolomeus ſecūda quadripar
titi.c.vij. ſignorum: igitur figure que formantur in angulo cir-
culi zodiaci: ⁊ q̄ ſunt ſ̄m ſtellas nō erraticas cū in humane figure
ſimilitudine figurant̄ id qd̄ futuꝝ ē ſignificat̄ in humano gene-
re contingere. Secūda aūt eclipſis fuit facta in ſigno cōi. Unde
c.eodē. ſi fuerit ī ſignis cōibus ī hoīb⁹ ⁊ regiōibus euenire futu-
ra p̄ſignabūt. Fuit autem egritudo ex melācolia flegmate ſalſo

⁊ aduſta colera: ⁊ debuit ēē ſpecies lepre ⁊ puſtule per totum cor pus deſeminate ꝓpter dominiū ſaturni in coniūctiōe. vnde Al chabitius dr̄ia ſecūda ſaturnus ſignificat ex īfirmitatibus mor bos flegmaticos melācolicos viſcoſos cōgelatos vt lepram mor pheā podagram cancros ⁊ huiuſmodi. ⁊ in eodē capitulo he ſpe cies lepre erit cū puſtulis rubeis: qꝛ mars fuit cōmixtus ſaturno: fuit humor aduſtus ſiccus. vnde Alchabitius i. c. de marte ope raꝫ calorē ⁊ ſiccitatē: ⁊ ex infirmitatibus febres calidas ſangui neas ⁊ puſtulas ⁊ alabra que ē rubedo corporis cuꝫ aſperitate ⁊ feditate: ⁊ ita ex coniūctiōe martis ⁊ ſaturni ꝓceſſit egritudo mi xta ex calidis frigidis ⁊ aduſtis. vt Ptholomeus. c. viij. ſecun de quadrupartiti. Cauſe autē quare hec egritudo plus in plaga occidentali ⁊ ſeptētrionali ꝙ alibi apparuit ē: qꝛ ī prima eclipſi infortune fuerūt ī ſigno aquarij. vnde Alchabitius dr̄ia. j. aqua rius habet crura ⁊ inferior ⁊ deterris plagam occidentalē. Se cūda aūt eclipſis in ſigno piſciū denotat ad ſeptētrionē ꝓtendi. vt. c. eodē Alchabitius. Notandū ē ꝙ coniūctio ſaturni ⁊ mar tis ⁊ etiā triū ſuperioꝝ denotat res mirandas futuras egritudi nes terribiles euēturas. vt tradūt omnes ⁊ notat Guido de cau liaco in. iiij. ſue cirurgie peſtē mirādā ⁊ apata vl'ia que euenerūt ꝓpter trium ſuperiorum coniunctionem vide in ipſo diſgreſſio nem quam de hoc facit.

Cauſarum particulariū quedam dicūꝫ primitiue quedā antece dētes ⁊ alie cōiuncte primitiue ſunt. vt aeris diſpoſitio. In quo ſ. ipreſſa eſt a celeſtibus mala qualitas frigida ⁊ ſicca aduſtiua que alterauit humores ipos adurendo ⁊ in melācoliā naturā cō uertendo alterauit etiam omnia terre naſcēcia quibus homines veſcuntur: ⁊ ita ex cauſis primitiuis ſunt cibaria groſſa melāco lica ⁊ dulcia ⁊ acuta que materias ad cuteꝫ portant. vt ſunt cau les: cepe: alea: ſinapis: omnia ſalſa: porri: carnes: ſalite ⁊ groſſe caſeus: legumina omnia: vinū vetus groſſum: ⁊ vina dulcia: et exercicium ſuperfluū corpore: maxime nō mūdificato. vn̄ Gali. in cōmēto apho. tertie particule. Uere ſiquidē manie. auctorita te hy. dicit ꝙ exiſtētia in nō mūdificatis corporibus generāt pu-

ſtulas. ꝛ Ariſto. v. particula ꝓblematū. xxvij. ꝓble. ꝓpter quid q
buſdā qñ laborauerūt puſtule naſcunt̄: quod declarat verum eē
in nō puris corporibus ꝛ groſſos humores habentibus ꝛ coitus
ſupfluus ꝛ eius dimiſſio ꝛ accidētia anime. vt ira furor lōga tri-
ſticia ꝛ vigilia multiplicata p̄ter cōſuetudinē ꝛ retētio ſupfluita-
tū ꝛ omnia que actiue aut paſſiue generant materiā aduſtā ꝛ ſal
ſam: ꝛ alia de quibus mentionē faciemus: cū curā preſeruatiuā
huius paſſionis ponemus. Cauſe antecedentes ſunt vt humor
melācolicus ſiccus malus ꝑmixtus humiditati colerice acute q̄
cauſa ē ꝙ expellat̄ ad cutim ꝛ conſipat ꝛ corrodat cruſtis groſſis
vnde Auicē. c. de ſabaphati. ꝛ cā eius que de ea ſicca eſt: eſt hu-
mor melācolicus plurimus cui ꝑmiſcet̄ humiditas acuta quare
expellit̄ ad cutim ꝛ conſipit ꝛ corrodit: ꝛ etiā flegma ſalſum effe
ctū melācolia p aduſtionē. vnde Auicē. in. c. de cura. qđ confert
ſabaphati ſicce euacuatio humoris colerici melācolici ꝛ flegma
ti ſalſi. Et etiam ſanguis aduſtus ponit̄ de antecedentibus cau
ſis qui vt plurimū humidā generat ſabaphati. vnde Auicē. c.
ꝓprio. ꝛ cauſa quidē ſabaphati humide ē humiditas acuta ma-
la corroſiua que ꝑmiſcet̄ ſanguini ꝛ humores groſſi iterū mali
quare groſſum fit aq̄a ꝛ exſiccatur ſubtile. Unde Ariſto. xxvij.
ꝓblemate quinte particule. ꝙ cū humores fuerunt groſſi mixti
acutis humoribus ꝛ ſalſis cū nō pn̄t debite expurgari. ſ. p loca a
natura ↄ̄ſtinata ꝓpter corꝫ groſſiciē egrediūt̄ ꝛ p carnē vlcerāt
ſua acuitate ꝛ facit puſtulas. Qui humores dum ſunt in corpo-
re nondum ad cutim expulſi tenent locum cauſe antecedentis.
Sed quando a natura ad cutim fuerint ꝓpulſi actu cauſantes
puſtulas locum tenent cauſe coniuncte. Dixit enim Galienus
in cōmēto apho. tertie particule. Uere ſiquidē manie. quod ma-
li humores de membris nobilibus et naturalibus ad cutē du-
cūtur: vnde cutis exterior excoriat̄ ꝛ alphi. i. albaras ꝛ lichmes
i. impetigo ꝛ ſerpigo ꝛ puſtule naſcuntur.

Capitulū quartū: in quo ſoluunt̄ aliqua pro blemata huic paſſioni pertinētia.

Cōplura hanc egritudinē cōcomitauerunt accidentia que non ſolū vulgus ſed ⁊ doctos in hac doctrina viros in admirationez quādā adduxerūt: ⁊ vt ipoꝝ quietarē aīos illa in ꝓblematū modū adducā eis ꝓ poſſe ſatiſfaciēdo quorum

primum problema.

Primuz ē ꝓpter quid vlcera virge aut ipēmet puſtule in viris ⁊ etiā pudendoꝝ mulieꝝ ꝑcedūt harū puſtulaꝝ apparitionem: due huius ꝓblematis aſſignari poſſunt cauſe. Prima ē ex vi aſtrorum: qꝛ mars qui ſaturno coniunctus fuit eaꝝ fuit cauſa ⁊ ipe tenet mēbra generatiōis vtriuſqꝫ ſexus. vt ſcripſit Abraham in libro natiuitatum in. vj. domo ⁊ Alchabitius. c. de marte. differētia ſecūda qꝺ ex mēbris habet fel renes venas ⁊ curſus ſpermatis ⁊ dorſum. Cauſa aūt naturalis poteſt eſſe: qꝛ epar qui locus generationis humoꝝ eſt nitit̄ ſtatim humores malos nocentes a ſe expellere. vnde ꝓpter ꝓpinquitatem quā iſta mēbra habēt cū epate: ⁊ qꝛ eius emūctoriā eis ſunt valde ꝓpinqua citius illic ꝙ alibi mittunt̄ qui humores ibi ꝓueniētes a calore mēbri ſubtiliati: cū mēbra genitalia multū ſunt habētia calorem nō potuerūt puſtulas facere: ſed ſua acuitate ⁊ ſalſedine vlcerauerūt: ⁊ in his quibus calor mēbri tātus nō fuit nate ſunt puſtule. Iſta eni mēbra ſunt taliter diſpoſita ad quoꝝ ꝑtes cito feſtinat putrefactio. vt vult Auicē. xx. tertij. quoniā ſunt ꝓtecta ab aere ⁊ decliuia ad caliditatē ⁊ humiditatē: ⁊ approximāt meatibꝰ ſuperfluita tatum quare exiſtēte in corpore repletiōe humoris qui ad cutem ꝓpulſi debēt vlcerare vel puſtulas facere rōnabilius in hoc mēbro vlcera vel puſtulas priuſꝙ alibi cauſabit: ⁊ ob hoc eſt ꝙ primus effectus materie harum puſtulaꝝ in virorum pudendis et mulierum manifeſtatur primo.

Secūdum problema

Propter quid hominibus vilis cōditionis vt plurimū acciderunt ⁊ maxime in principio vl̄i earū. due poſſunt aſſignari cauſe. Prima eſt aſtrologica: nā tpe eclipſis mars fuit in piſcibꝰ. vnde Albumaſar in floribus. capi. de marte. inquit. Si mars

fuerit in piſcibus occidentalis ſignificat multitudinē infirmita
tū in ſeruis ⁊ ancillis ⁊ vilibus hoībus: idē etiā denotat eius cō-
mixtio cū ſaturno qui dñat vilibus. vt Alchabitius ſecūda drīa.
Secūda cā eſt qꝛ tales pſone vt in pluribus maxime inordinate
viuunt in rebus ſex nō naturalibus. etiā qꝛ hi melācolicis cibari
is veſcunt ⁊ groſſis plus alijs que materia ſunt horū puſtularū
veſcunt enim carnibus porcinis: vaccinis: piſcaminibus vinis
groſſis ⁊ huiuſmodi: quare plus eis ꝙ hominibus nobilioris cō
ditionis qui melioribus veſcuntur cibariis eueniunt.

tertiū problema.

Propter quid multis dolores accidūt iuncturarꝫ ſine puſtulis
ꝑpter enim aliquā triū cauſarꝫ. Prima quidē in talibus mate
ria fuit adeo groſſa ⁊ acuto ac ſubtili humori minime admixta q̄
ſua groſſicie nō potuit ad partes penetrare cutaneas: ſed in trā-
ſitu ſuper iūcturas in eis inuiſcata dolores fecit iūcturarꝫ: ⁊ ideo
ē ꝙ dolores cū quibus nō appuerūt puſtule diuturniores fuere:
qꝛ. ſ. materia erat groſſa i cuius reſolutiōe plus laborat calor ꝙ
qñ puſtule manifeſtant: qꝛ tunc materia ē ſubtiliata reſolutioni
aptior. Cauſa ſecūda poteſt eē ꝑpter humoris paucitatē qui in
trāſitu dolores fecit qui reſolutus fuit anteꝙ ad cutē ꝑueniat vñ
nō ſupfluit portio materie ad puſtulas faciēdas. ⁊ tales dolores
breuiores ſunt ſupradictis. Tertia cauſa eſſe poteſt virtutis ex-
pulſiue debilitas que impotēs fuit humorē vſqꝫ ad cutē expelle
re qui remanēs in viā dolores fecit.

quartū problema.

Propter quid dolores humerorꝫ plus ꝙ aliarꝫ iūcturarꝫ prece-
dūt ⁊ etiā cōcomitant has puſtulas. Prima rō eſt aſtrologica
qꝛ. ſ. coniūctio martis ⁊ ſaturni fuit in ſigno piſciū. Inquit enī
Alchabitius de ſignificatiōe planetarꝫ. ſcd̄m mēbra ſaturnꝰ in
piſcibus tenet humores ⁊ brachia ⁊ collū mars canillas ⁊ vētrē
Secūda rō: nā cū iſte humor expellit a mēbris nobilibus ab hu
more ſubtili acuto ſubtiliatꝰ ad partes ducit ſuperiores per ve-
nas magnas. cōſtat aūt ex anathomia. vt Galie. cōmento. x.

ſecūdi regiminis acutoꝝ. ꝛ Auerroys primo coll'. ꝛ Auicē. priã primi ꝙ vena chil' aſcēdēs poſtꝙ ramificata ē ī diaframā ꝛ ptes cordis ꝛ thoracis diuidit in grādē aſcēdētem ꝑ collū poſt aures ꝛ in venas q̄ ad brachia ramificant. ſ. cephalicā ꝛ baſilicā q̄ diuiſio; fit cū ad ſubaſcelas ꝑuenit ꝛ humeros vnde humor hic ꝑ iſta loca aſcēdēs in humeroꝝ iūcturis primo ꝛ etiam brachioꝝ penetrat quare nimirum ſi dolores in his iuncturis ꝙ in alijs manifeſtentur primo.

quintum problema.

Propter quid vt plurimū dolores hora veſpertina plus ꝙ alia hora incipiūt: quibuſdā ꝑ totā noctē vſq₃ ad aurorā durātes: quibuſdā vero vſq₃ ad tres horas noctis. vt aliquos vidi. Prima rō eſt: qꝛ vnuſquiſq₃ humoꝝ tēpus habet ꝓpriū ſui motus in die naturali in quo plus ꝙ in alijs horis mouet. vt in cōmēto. iz.' ꝑme ꝑticule epidimiaꝝ ſcribit. habet eniz ſanguis ſex horas: tres videlicet vltimas noctis: ꝛ tres primas diei. Sex vero horas has ſequētes tenet colera: alias vero melācolia: vltimas quidem ſex noctis flegma poſſidet: ꝛ ita cū humor iſtaꝝ puſtularum plus ſit melācolicus aduſtus: ideo hora veſꝑtina plus incipiunt vſq₃ ad tres horas primas noctis durātes. In quibus vero flegma ſalſum creſcūt dolores ī alijs horis noctis magis: ī qb' vō ē mixt' ꝑ totū iſtud tēpus creſcūt: in quibus enī ſanguis ē aduſtus colere mixtus creſcūt de mane. Vidi enī aliquos qui de doloribus conquerebant in horis motus ſanguinis. Secūda rō ē: qꝛ pori cutis opilant ꝛ cōſtringunt a noctis frigiditate q̄re humoris tranſpiratio ꝛ euaporatio ꝓhibet qui vapores detenti dolores augēt. vt Auicē. vij. quarti. c. de plāta noctis. In die vero a calore ſolari viuifico fit poroꝝ apertio ꝛ humoris tranſpiratio quare dolores ſedantur.

Sextum problema.

Propter qd he puſtule vt in pluribus apparuerunt plus rotūde figure ꝙ alterius. Rō aūt hui' ē: qꝛ figura rotūda cōponitur ex diuerſitate q̄ ē ad ſurſum ꝛ deorſum: ſed cum materia haꝝ pu

ſtula ꝙ ſit mixta materie ſubtili leui cuius ē petere ſurſuꝫ ꝛ groſſa que deorſum petit quare accidit vt ad omnem poſitionis differē tiam deferatur: ꝛ ſic fiūt figure rotunde.

ſeptimum problema.

Propter quid minus apparēt ſenibus ꝛ pueris ꝙ̄ alteri etati vt iuuenibus. Cuius rō eſt: nam he due etates valde ſunt humide. pueri enim ſubſtantifice: ſenes quidem accidētaliter. vt pria primi coll. c. de cōplexionibus etatū. iſta aūt paſſio valde ſicca ē: vt ſupra mōſtraui: quare minime eueniet his etatibus. ipoꝛ eni humiditas multū reſiſtit cauſis exſiccantibus. eſt enim inter ipa pauca ſymboleitas. multū aūt euenit iuuenibus ꝓpter maioreꝫ inter ea ſimilitudinē. cōuerſio enim in genere ꝓportionali ē faciliot cōuerſiōe ad cōtrariū. vt ſecūda primi. c. de ſignis cōplexionū. ꝛ ſecūdo de generatione. Etiā qꝛ omne qđ alteri aſſociat cito aſſimilās aſſimilatū trahit i ſuā naturā: ꝛ omne mutabile mutando ſimile mutat mutādum facile. vt Galienus apho. ſecunda ꝛ pluries alibi. cōtrarium aūt huius ꝓblematis erūt de ſabaphati humida que plus pueris ꝛ ſenibus eueniet. vnde Auicē. c. de ſabaphati. vij. quarti. medicine autem locales ad humidū ſabaphati que eſt ſuper corpus humidum ꝛ corpora infantium: cum autem hec cōmuniter currens fuerit plus ſicca: ideo iuuenibus magis ꝙ̄ alteri etati euenit.

octauum problema.

Propter quid quibuſdā apperuerūt he puſtule groſſiores: quibuſdā minus groſſe: qbuſdā vero minute: huius aūt rō non aliā videtur ꝙ̄ humōres diuerſitas: in quibus enim humor ē valde groſſus pauce materie ſubtili mixtus: vnde illa materia ſubtilis poſtꝙ̄ groſſum ad cutē eduxit reſolura fuit quare groſſuꝫ remanēs ſub cute groſſas facit puſtulas: in quibꝰ vero humor nō adeo groſſus fuit ꝛ multe materie ſubtili mixtꝰ minutas cauſauit puſtulas: quibus vero medio modo mixtura facta fuit. ſ. groſſi cuꝫ ſubtili fuerūt inter dictas medie.

nonum problema.

Propter qd eoꝝ pluribꝰ vlcera acciđūt i faucibꝰ ⁊ ore: cuiꝰ qđ eẽ cã assignari põt. Prio naꝫ a materia q̃ i corpore aduritˀ eleuatˀ fumꝰ melãcolicꝰ q sursũ petẽs ad caput antec̄ꝫ totalitˀ resoluatˀ reuerberatˀ ad ptes fauciũ ⁊ sua malicia adustiua inficit ⁊ vrit illa loca q̃re fauces ⁊ os vlcerantˀ: sic etiã leprosis accidit: imo cũ alijs signũ ẽ certũ lepre. vt Guilelmus placẽtinus notat. c. de lepra. Secũda rõ ẽ: nã sicut a natura expellitur hic humor ab intra venas ad extra ad loca cutanea exteriora capitis ⁊ faciei: ita etiam ad cutẽ interiorẽ oris ⁊ faucium: vbi materia que pustulas facere debebat a caliditate loci subtiliata: ⁊ in fumũ conuersa vlcerauit sicut etiam superius diximus: cũ causas vlcerum pudendorum adduximus in qbus eni talia vlcera apparuerũt fuit sabapbati plus a melancolia adusta q̄ꝫ ab alio humore: vt notaui i pluribꝰ.

decimum problema.

Propter qd aliqbus cũ hijs pustulis fuit raucedo vocis comitata qđ euenire potuit ab eaꝝ humore i pulmonis porositatibꝰ ⁊ in mẽbris vocis inbibito q̃re vocalia organa non debite addunˀ sonora: ac etiã euenire põt a virtutis debilitate nõ potẽtis aerem voci ꝓm cutẽ debite frãgere ⁊ verberare cũ eo vocale organũ: vt tracheã arteriã: possunt enim vlcera dicta in his huius accidentis cause existere sicut leprosis accidit.

vndecimũ et vltimũ problema.

Propter quid in facie ⁊ frõte maxime he pustule fiunt. Ratio autem ẽ: quia locus faciei est rarus vnde cutis hominis ⁊ faciei maxime ceteris est subtilior. vt Aristo. vltimo ꝓblemate. xxxvj. particule. ⁊ ibi cõmentator. Huius autem signum est inqt Aristo. pilorum ortus ⁊ ypo. apho. lxix. particule quinte. Raritateꝫ cutis declarat pilus. ⁊ etiam quia facies multam continet humiditatem cum sub anteriori cerebro situetur: ⁊ ideo non immerito in facie ⁊ fronte habẽt maxime fieri: eo enim q̄ꝫ subtilis rara humiditate plena multum passibilis erit ⁊ vaporum ac humorum totius corporis receptiua.

Capitulũ. v. de signis haꝝ pustulaꝝ.

Signa huius paſſiõis triplici genere ſunt diſtincta. Primuꝫ
qḋ futurã demõſtrat egritudinẽ. ſecũdũ enĩ q̄ p̄ſentẽ ſignificat
paſſionem. vltimũ ſignoꝝ genus erit huius egritudinis ꝓnoſti
cũ. Primũ qḋ genus ſigna ſunt plura. primũ quidẽ ſunt vlce
ra pudẽdoꝝ in viris ⁊ mulieribus: cuius cãꝫ ſuperius tetigimꝰ.
Secũdũ ẽ capitis dolor materia ab humore acuto ſubtiliata ſur
ſum petẽte. Tertiũ humeroꝝ dolores ⁊ aliaꝝ etiã iũcturaꝝ: cuꝰ
cãꝫ ſuperius diximus. Quartum in frõte ⁊ capite tuberoſitates
materia iã vi nature ad cutẽ expulſa q̄ nõdũ vlcerauit. Quintuꝫ
vigilie fumis melãcolicis ſiccis ſurſum ad caput petẽtibus q ſo-
nũ ꝓhibẽt ſicut paſſiõibus melãcolicis cõiter accidit. Sextum
oculoꝝ grauedo ⁊ capitis ꝓpter humoris p̄ſentiã mẽbrũ aggra
uãtis ante q̄ extra expellaẗ: cũ primo in his locis appareãt. vt ſu
pra oſtẽdimus. Septimũ totius corporis laſſitudo a melancoli-
cis fumis ꝑ totius corporis ambitũ euntibus in iũcturis ⁊ mem
broꝝ poroſitatibus ſe inuiſcãtibus. Signa vero q̄ p̄ſentẽ demõ
ſtrãt egritudinẽ ad viſum nota ſunt ꝑ ipas puſtulas: ſed ſpecieꝝ
eaꝝ ſigna ſunt: nã qñ a ſanguine fuerint aduſto colere admixto
primũ ſignũ ẽ qḋ ab eis aliquid emanat humiditatis. Secũduꝫ
ſunt acutiores alijs: ⁊ hoc qꝛ calidiores. vt Galienꝰ in cõmento
apho. ſexte ꝑticule. illo late puſtule. Tertiũ ſunt lenes ⁊ nõ aſpe
re nec fiſſuras habẽt. Quartũ ẽ aliquis pruritus ſuauis cũ eis.
Quintũ color eaꝝ vergit ad rubedinẽ ⁊ citrinitatẽ. Sextum cõ-
plexio ſanguinea colerice dominante mixta. Signa q̄ ſunt a fle
gmate ſalſo. Primũ quidẽ: qꝛ nihil emittũt humiditatis. ſecun
dũ puſtule ſunt latiores iuxta Galie. in cõmẽto apho. allegati.
tertiũ nõ tãtũ ſunt prurientes ſicut ſanguinee. vt apho. Late pu
ſtule non valde pruriginoſe ſunt. quartũ ſunt aſpere fiſſuras ha
bẽtes. q̄ntũ cõplexio flegmatica tẽdẽs ad melãcoliã ꝑ aduſtionẽ
ſextũ color eaꝝ vergẽs ad liuiditatẽ. Signa q̄ ſunt a melãcolia
primũ: qꝛ ſunt valde ſicce. ſecũdũ ſunt late qꝛ frigide vt dictũ eſt.
tertiũ ſunt aſpere. quartũ nihil aut pauciſſimi pruritꝰ ſunt. quin
tũ cõplexio melãcolia. ſextũ color eaꝝ tendẽs ad fuſcedinẽ maxi
me in illis in quibus nimia ẽ aduſtio: vbi vero non tanta cecidit

aduſtio color vergit ad cinereitatē. Signa ꝓnoſtica ī hac paſſione ſunt. primū hec paſſio eſt contagioſa. Primo quia ꝓcedit ab aeris alteratiōe ab īfluxu celeſti cauſata tales aūt que ſic fiūt ſunt contagioſe. vt Auicē. prima quarti de febre peſtilentiali cōtagioſam dico. ſ. hominibus ꝓprietatē habentibus ꝑpetrationis vt ibi Auicē. inquit. nā cū agentis actio ꝑuenit pacienti, in quo nō ē ꝑparatio non accidit actio nec paſſio. Secūdo quia ab eis aliqua effluit humiditas groſſa adherens ſuperficiei nō cito euaporans que ſic in ſuperficie permanēs fit pruriginoſa quare inficit ex contactu etiā ꝓpter vaporē acutū ſalſuginoſum ab ea eleuatū cuius ē excoriare cutē quā tāgit ſicut ſcribit ab Ariſto. vij. ꝓblematū ꝓblemate. vij. cū reddit cauſas contagionis ſcabiei ⁊ lepre: etiā quia hec paſſio cū his nō paruā habet affinitatē: ſed tales egritudines contagioſe aſſignant. ſecūda primi dic. prima c. vltimo. īmo etiam ꝓpter lepre affinitatem nimirum ſi adhuc eſſet hereditaria. Secundum ꝓnoſticū hec paſſio eſt diuturna ⁊ difficilis curationis. tū ꝓpter humoris groſſiciem valde reſolutioni ineptus: tum etiam ꝓpter humoꝝ diuerſitatē ad eam cauſandam concurrentium. Tertium quanto humor eius eſt plus materie ſubtili acute mixtus tanto eſt velocioris terminationis. Quartū hec egritudo portendit leprā. poſſet enim quis ex hac paſſione lepram incurrere. Quintum hec paſſio euenire poteſt omni complexioni plus tamē melācolicis ſecūdo ſanguineis in quibus aduritur ſanguis ⁊ colere miſcet tertio flegmatis maxie ſalſo flegmate habundantibꝰ vltimo colericis. idē etiā ē dicēdū de anni tꝑibus his complexionibus proportionalibus.

Capitulū. vj. in quo oſtendit qualiter preſeruent corpora ne hanc īcurrant egritudinem.

Cura harum puſtularum in preſeruatiuam diuiditur ⁊ curatiuam. preſeruatiua iterum in duas diuidetur partes. ī prima ageamus de regimine per ſex res non naturales. ī ſecūda tractabimꝰ de regimine per medicinalia. de prima igitur inceptionem faciemus ab aere: debent igitur vitare aerem vehementer frigidū;

⁊ vehementer calidum: ſed debet declinare ad leuem caliditatē cum humiditate vt pori cutis aperiantur. Aer debet eē clarus ſubtilis abſq̄ malo odore: debent fugere aerem ventoſum nebuloſum ⁊ turbidum: talis enim cōmiſcet humores ⁊ aīaꝫ triſtificat vt ſecūda primi. de mutatione qualitatum aerum.

de cibis et potibus.

Regimen autem in hac obſeruandū diſpoſitione ex parte ciboꝝ ⁊ potuum exiſtimo parūper ampliandum eſſe ꝓ cuius quidē cōplemento ꝓmittendum primo ꝙ oportet vt cibi in quantitate tātum aſſumāt qđ bene digerat: ⁊ in qualitate ſint temperati aliq̄liter ad humiduꝫ declinātes debent eſſe boni nutrimenti paucarum ſuperfluitatum: facilis digeſtionis: ⁊ ideo panis eoꝝ ſit ex puro ⁊ optimo frumento anni ſui: ſit mūdus a furfure conuenienter fermentatus ⁊ coctus habens parū ſalis inter primā ⁊ quartam diem. Carnes ſint pullorum aut capponum mediocriter iuuenum: gallinarum edorum lactantium paruorum vituloꝝ tolerantur caſtrati arietes animales. Debent euitare carnes porcinas vaccinas ⁊ piſces omnes ⁊ carnes ſalitas ⁊ ſilueſtres: generant enim hec humorem melancolicam. vt .ix. Almanſoris Raſis. c. de melancolia. ſunt autē tales vt lepores cuniculi: cerui ⁊ huiuſmodi: ⁊ de volatilibus columbe: turdi ⁊ paſſeres: tollerari poſſunt ꝑdices ⁊ turtures. omnes aues aquatice ſunt male vt anatum caro. debent comedi elixe potius ꝙ aſſe. Caueāt ab omnibus inſartagine aſſatis vel frixis. Debet cauere omnem cibum dulcem multum: vt ficus dactilos ⁊ confectiones de melle: ⁊ omnia amara ⁊ acuta ſicut aleum ⁊ cepe ⁊ rafanos ⁊ erucaꝫ ⁊ ſinapim omnia ſalita ⁊ aromata vina potētia ⁊ ſimilia: ⁊ omne ſalſum dimittat ⁊ acetoſa vehementis acetoſitatis: ⁊ ſit contētus rebus inſipidis boni nutrimenti. vt carnes ſuperius tacte. Vitētur caſeus ⁊ butyruꝫ ⁊ omnia lacticinia: lac poſſent aliqui ſumere ſtomacho ieiuno ⁊ non comedat poſt ipm nec dormiat nec laboret vſq̄ ad quinq̄ horas poſt eius aſſumptionē. iſto enim mo

do plus medicine ꝙ cibi gr̃a adminiſtratur. Utent̃ etiam vſus olei ⁊ aliarum pinguedinum. Uitelli ouorum recentiuꝫ gallinarum teneri ſunt cōuenientes. Dimittant omnia legumina vt lētes cicera ⁊ alia. De herbis poteſt vti borazine: bugloſſa: ſpinacijs ⁊ inſtate lactuca endiuia cicorea ⁊ cucurbita. dimittant cau les blites ⁊ herbas acuti ſaporis ⁊ amari. De radicibus dimittat napones paſtinacas ⁊ alia dicta. poſſet concedi aliqd de ſparagis. De fructibus poteſt comedere amigdalas cum zucharo ī parua quātitate dimittat nuces auellanas fabas caſtaneas glādes. De humidis in pauca quātitate comedat pruna bene matura ante cibum ⁊ paruam quantitatem melonum ⁊ piroruꝫ coctorum poſt cibuꝫ ⁊ aliquid de vuis bene maturis ⁊ de paſſulis ⁊ de granis pini prius per horam in aquam calidam infuſis et exſiccicatis. Sunt vitandi ficus tam ſicci ꝙ recentes. dimittat moracelci: cereſa: citonya: criſomula: ⁊ perſica niſi in principio vino infuſa: ⁊ generaliter alij fructus ꝙ recentes ꝙ ſicci melius ē ꝙ dimittantur aut ſumatur eorum parua quantitas: preter poma granata tā muza ꝙ dulcia. Ex aromatibus pōt vti pauco cinamomo ⁊ croco in tēpore frigido dimittat ſemina acuta. vt aniſum ⁊ feniculum. De potu ſint contenti vino albo claro paucifero ſufficienter limphato iuxta tēpus ⁊ conſuetudinem ſitqꝫ quātitas potus cibo proportionalis nunꝙ comedant niſi ſibi precedentis digeſtione celebrata ſurgant a mēſa reliquijs famis ⁊ ſitis adhuc remanētibꝰ ſtudeāt prādiū ſup cenā maiorare.

De motu et quiete.

Exercitium vel motū aliquē quo corpus notabiliter agitet̃ nullū mihi videtur eſſe cōueniēs eo qꝛ calefacit ⁊ ita augmētū incēſionis humoꝝ diſponit: ⁊ iteruꝫ qꝛ humores quietos in fluxu ad mēbra debilia ponit: ⁊ tertio qꝛ ſpiritus ad debita applicatiōe a membris diſtrahit. Dictuꝫ eſt enim ſuperiꝰ auctoritate Ariſto. ypo. ⁊ Galie. exercicia in nō mūdificatis corporibꝰ puſtulas generare. vnde exerceri debent ſuaui exercitio leuibus paſſibꝰ am

bulando vt plane. ſ. equitando ꝛ debet fieri ſtomaco ieiuno. Qđ ſi tale exercitium facere non poſſet fiant leues fricatiões anteꝙ̃ in mane ſurgant ad crura brachia ꝛ ſpatulas que tenebunt exercitij locum non minus etiam iuuarent ſi balneum aliquãdo aq̃ dulcis ingrediãtur temperatum ꝛ in eo intret ſtomacho ieiuno ꝛ paruam ibi contrahant moram: ſed ſolũ ſtent vſqꝫ ad ſuauẽ caloris impſſionẽ ꝛ leuis ſudoris peruocationem.

De ſomno et vigilia.

Somnus oĩno in tali diſpoſitiõe menſure cõuenitẽtis exiſtat potius in quantitate augmẽtata excedẽs ꝙ̃ diminutus: neceſſe eſt enim in his corporibus caliditatem naturalem conſeruare: ſimiliter etiam augmentum humectationis efficere: naturales eniꝫ ꝛ aĩales opationes vigorant̃ ex eo ꝛ melior digeſtio celebratur ꝛ ſpirituũ reſolutio ꝓhibet̃. vt ſecunda primi colligi poteſt. melior autem ſomnus eſt qui fit duabus ad minus horis poſt cibum capite bene eleuato: ac corpore optimo cooperto ꝛ ſit nocturnus qđ ſi fuerit de die ſit de mane ante tertiaꝫ. nõ debẽt ĩ ſomno frequẽtare reuolutiões de latere in latus: taliter enim corrumpit̃ digeſtio cibo ꝛ potu huic inde fluctuante: tẽpus eius debet eẽ. vij. vel viij. horaꝝ. alio vero tempore vigilandum eſt: quoniam moderate vigilie cõplexionem ꝛ humanum corpus corroborãt ꝛ calefaciunt vnde omnes virtutes excitãtur ac ſpũs ꝛ humores ad neceſſaria loca conuenientius expanduntur.

De repletione et inanitione.

Euitare debẽt omnẽ potuũ ꝛ ciboꝝ repletionẽ magno ope neqꝫ enim aliud videt̃ inate caliditatis eque cito ſuffocatiuũ ſicut multa ciboꝝ copia ex qua debita diminuit̃ digeſtio corrũpit̃ ꝛ multotiẽs aufert̃. ſit igit̃ mẽſura ciboꝝ tanta que ſtomachũ nõ aggrauet ꝛ ponderoſum faciat: ꝛ potus tãtus qui in ſtomacho non fluctuet ꝛ regurgitet. ſi aũt cõtingeret talẽ repletionẽ factã eẽ illico ad ipam deponẽdã eſt feſtinandum cum vomitu ſi homo ad ipm diſpoſitus fuerit: cuius noticia habetur ex quarta primi: qđ ſi euomere nõ potuerit deponat̃ cibus ꝛ materie corrupte ex ſtomacho

cum leui medicamine ſublimis iuuamenti in hac paſſione.
℞ thimi epithimi foliculorum ſene ſeminis cartami anna .ʒ.ij. violarum ſebeſten cuſcute capil. ve. florum boraginis ⁊ bugloſſe anna. M.j. buliant in libra vna aque ad conſumptionem tertie partis. deinde coletur ⁊ exprematur ⁊ de colatura ℞ vncias. iiij i ea diſſolue pulpe caſſie fiſtule vnciã .j. que calida ſumat: ⁊ poſt ipam tardet cibus horis ſex cõfert omni die habere beneficium ventris ſemel vel bis ⁊ ſi natura non iuuat: iuuatur cũ cliſteri cõmuni vel cum ferculo ex mercuriali vel ſumendo pulpe caſſie vnciam .j. in bolum per horam ante prandium.

De accidẽtibus anime.

Accidentia vero que fortiter anime inſtrumenta ⁊ organa mouent euitentur omnia: exterminant enim hec ⁊ mutant corpora ab ea que ſm naturam conſiſtentiam. vt tertio tegni. Galie. q̃re vt corpus ab hac horrenda egritudine preſeruetur adminiſtranda erunt anime accidentia omnia corpus ⁊ animã ſuauiter mouentia. vt illa que delectãt ex parte colorꝝ: figurarꝝ: ſonorꝝ: odorabilium ⁊ tangebilium caueat a coitu: mouet enim materiã ad exteriora corporis ⁊ exſiccat vaporem putredum veniẽtem ad partem ſupficiei cutis. vt. vij. quarti. c. de ſcabiei cura. fugiant iraꝫ triſticiam: anguſtias: cogitationes: aſſiduas ſint leti gaudentes mente iocundi ac de ſalute bene ſperantes clementia diuine maieſtatis obtinenda.

De cura preſeruatiua per medicinalia.

Preſeruant̃ aũt corpora ꝑ medicinalia. vnde ſi fuerit corp⁹ ſanguineũ flobothomis aſſuetũ optimũ erit de baſilica dextra extrahere. v. vel ſex ſanguinis vncias: ⁊ hoc cõſentiẽtibus virtute etate ⁊ tpe q̃d ſi reiterãda videret̃ poſſet eadem quãtitas de ſiniſtra baſilica extrahi die ſequẽti. Si vero eſſet corpus in quo peccatũ ſanguinis minime apparet ſed alterius humoris: tũc farmacia erit adminiſtrãda q̃ dñantẽ humorẽ euacuet ſemꝑ habẽdo reſpectũ ad humorẽ melãcolicũ qui dñari videt̃ cõiter: ſumat tñ prius ſyrupũ iſtũ ꝑ quinqꝫ dies in aurora calidũ. ℞ ſyruporꝝ fumiter-

re boraginis anna.ʒ.vj.ſyru.de epithimo vncia ß.aque bugloſ
ſe vncias.ij.⁊ ē pro vna vice.ego autem vtor ſyrupo ſabor deſcri
pto a Meſue.c.de cura manie ⁊ melancolie qui in paſſionibꝰ me
lancolicis efficax remedium affert:datus cum aqua bugloſſe vel
aqua caſei. ſumpto autem ſyrupo purgetur cum laxatiuo quod
ſic fit. ℞ mirabulanorum indorum thimi epithimi foliculorum
ſene anna.ʒ.ij.violarum ſebeſten capillorū veneris cuſcute flo
rum boraginis ⁊ bugloſſe anna.M.j. buliāt in libra vna aque
ad conſumptionem tertie partis ⁊ decolatura. ℞ vncias.iiij.in
ea diſſolue pulpe caſſie.ʒ.vj.diacatholiconis diaſenē vel loco eiꝰ
confectionis hamec anna.ʒ.iij. ſyrupi violati vnciam ß. miſce.
Si autem flegma aut colera aliquo mō videant̄ euacuari debe
re poteſt ponere aliqd de diaprunis ſolutiuo aut de diafinicone
que omnia medici prouidenti iudicio erunt diſcernenda. Qd ſi
nolet potabilem medicinam. Accipiat has pillulas poſt mediā
noctem ⁊ deſuper dormiat die ſequenti ſeruata debita cuſtodia.
℞ pillularum fumi terre indarum vel loco earum de lapide la-
zuli anna.ʒ.ß.fiant.vij.que quantitas augeri ⁊ diminui poſſet
ſm tolleranciam ⁊ egri conſuetudinē. diebus autem quibus ſu
mit ſyrupos ⁊ in die flobothomie:ac etiā in die ad farmaciam ſe
quēte poſſet aliqua cliſteria ſumere que ſic fieri debent. ℞ blitis
capillorum veneris boraginis maluarum anna. M.ij. folicu-
lorum ſene vnciam vnam buliant in lib.ij.aque ad conſumptio-
nē medietatis ⁊ colature adde pulpe caſſie fiſtule yere rufini an
na.ʒ.vj.qꝫ ſi non habetur yera rufini pone tantundem de yera
legodion olei ſiſamini vel amigdalarum dulcium vncias.iij.⁊ ſi
non habētur ponatur de cōmuni ſalis indi ſcropulos.iiij. fiat cli
ſtere. Qd ſi hoc cliſtere fieri non poſſet ad minus diebus ſupra-
dictis ſumat aliqua cliſteria cōmunia diebus vero aliquibus ſe-
quentibus purgationem ſumat omni mane ʒ vnciam vnam con
ſerue boraginis cum aqua bugloſſe. vel poteſt ſumere ſerum ca
prinum qd preſtans medicina in hac paſſione reperitur ⁊ in om
nibus melancolicis paſſionibus. ⁊ hec de preſeruatione per me-
dicinalia ſufficiant.

Capitulum ſeptimū de harum puſtularuȝ cu ra cum preſentialiter adſunt.

Pars curatiua huius egritudinis ſeptem completur intentio-
nibus. Prima eſt materierum euacuatio minoratiua. Secun
da ē ipſaꝝ euacuatio diuerſa ꝑ conuenientes regiones. Tertia ē
earuȝ digeſtio. Quarta materieꝝ eradicatiua euacuatio. Quin
ta eſt ipſarum puſtularum eradicatio. Sexta eſt debiti regimi-
nis ordinatio. Septima eſt accidentium correctio. Prima au-
tem intentio completur cum euacuantibus flegma ſalſum ⁊ hu
morem melancolicum. qđ ſi ſanguinis dominiuȝ apparuerit flo
bothoma ī principio deinde euacua. Si vero alterius humoris
dominium affuerit: dominantem humorem prius euacua: dein
de flobothoma ſi neceſſarium fuerit: pro qua intentione complē-
da ſufficiant dicta in precedēti capitulo de cura preſeruatiua per
medicinalia. Secunda intentio completur cum cliſterijs q̄ re-
ſpectum habent ad humorem melancolicum euacuanduȝ quod
cliſteri deſcripſi. c. allegato cōpletur etiā cū ventoſis cū ſcarifica
tiōe applicatis in ſpatulaꝝ pulpis. diuertūt enim humorē a fa-
cie ⁊ capite: etiā poſſunt poni in natibus ⁊ coxis que debēt in au-
gmento luminis lune applicare. vt q̄rta primi. l3 vētoſe iſto mō
minoratiue euacuēt: ſupplēt eniȝ plerūq3 flobothomie vices vbi
egri flobothomari effugiāt: q̄uis ipā lōge melior ſit q̄ ventoſe.
Idē etiā facerēt ſanguiſuge in eiſdē locis applicate q meliores
ſunt etiā vētoſis: euacuāt enim ſanguinē groſſiorē ⁊ a ꝓfūdo ma
gis. de electiōe aūt haꝝ ⁊ applicationis mō habes q̄rta primi ſa
tis cōplete. etiā cōplet̄ hec intētio hemoroydes ꝓuocādo q̄ꝝ iu-
uamē ī melācolicis paſſiōib⁹ patet ex ypo. ⁊ Galie. vj. apho. ⁊ ex
Auicē. xvij. tertij. etiā ſilit̄ mēſtruoꝝ ꝓuocatio ī illis in q̄bus de
tenta fuerunt. Tertia intētio cōplet̄ cū ſyrupis ſupra ſcriptis. c.
vj. ⁊ cum iſto magiſtrali nimium conferente in aduſta melan-
colia. ℞ cuſcute florum boraginis ⁊ bugloſſe ⁊ capillorum vene
ris violarum anna. M. ij. fumi terre. M. j. ſuccorum bu-
gloſſe fumi terre foliculoruȝ ſene thimi epithimi polipodij anna

vnciā.j.radicū:feni.apij:ſparagi anna.M.j.yreos afodiloꝝ
ameos ſeminis agni caſti ſerpentarie minoris radicum hautie ⁊
caulium anna.M.ij.corticuꝫ radicum caparorum ſcolopēdrie
tamariſci anna.M.j.buliant in lib.x.aque ſm̄ artem ⁊ colatu-
re facta ſufficienti expreſſione adde zuchari albi mellis colati an
na lib.j.ß.ſirupiza vncias.ij.cum aquis fumi terre ⁊ buglo. aut
cum aqua caſei vnde vbi flegma ſalſum dominari videretur ſu-
pradictis ſuccis adde ſuccum ſcabioſe. hec etiam intentio com-
pletur cum conſeruis ⁊ aquis ſuperius dictis in non potentibus
ſyrupos ſumere. Quarta vero intentio eſt euacuatio eradicati-
ua pro qua complenda premittenda ſunt primo quod non aſpe
ctetur euacuatio eradicatiua materierum huius egritudinis in
vna duabus vł tribus euacuationibus: eſt enim pendens a ma
teria valde cronica ⁊ longa. Secundo ꝙ nunꝙ̄ exhibeatur me-
dicina eradicatiua niſi appareat digeſtiōis in materia ſolēne ve
ſtigium quod comprehenditur ex accidentium remiſſione: diffe
rentiarum pulſus permutatione ad bonum remiſſiue vrine vel
intenſione equatione ſubſtantie eius ⁊ ypoſtaſi. Tertio ꝙ non fi
at euacuatio cum medicina effreni laborioſe ſoluente nec in doſi
eius multum audacter eleuata. talia enim virtus ipſorum debi-
lis non bene poteſt regulare. Quarto ⁊ vltimo ꝙ medicina ſo-
lutiua non debet eſſe ia gradu lenitionis ⁊ humectationis euacu
ata: ex quibus ſic premiſſis clare concludit̃ qualiter medici ſe de-
bent habere in adminiſtratione medicinarum ſolutiuarum. po-
teris igitur hanc intentionem complere cum ſolutiuis. ſupra. c.
vj. ſcriptis. doſim augendo ſi expedierit quod ſi in forma pillula
rū fuerit deſuper dabis apozima melancolicum aut ad humorē
euacuandum reſpectum habens ⁊ poteris etiam eradicare eum
cum hac medicina in hac egritudine ſolēni.
℞ mirabolanorum citrinorum ⁊ indorum anna.ʒ.vj.contundā
tur groſſo modo epithimi.ʒ.ij.infundantur in vncias.vj.ſeri ca
prini per diem integram. deinde coletur ⁊ addatur agarici tro-
ciſtati reubarbari electi anna.ʒ.ß.diagridij granum vnum ſpi-
ce ſalis gemme anna ſcropulum.ß. ſyrupi fumi terre vnciaꝫ.j.

miſce ⁊ ſumantur ꝑ duas horas ante diē cum qua debite ſeruet̃
cuſtodia: ⁊ tranſactis .xv. diebus ſumant hunc potum in aurora
℞ aque lactis vncias .v. ſucci fumi terre recētis: vncias tres iſū
dantur in eis epithimi .ʒ .ij. mirabolanorum indorum ⁊ citrino
rum anna .ʒ .iij. ſalis gēme ſcropulū vnū: teneatur ſic per diem:
poſtea coletur ⁊ bibatur .eſt Auicē .c. ꝓprio .de ſabaphati. ⁊ ite-
rum tranſactis alijs .xv. diebus ſumat eundem potum. diebus
vero intermedijs inter hos dies bibat omni mane hunc potum.
℞ aque lactis vncias .iiij. epithimi .ʒ .j. ⁊ ß. ⁊ ſtet per noctē ⁊ ex-
primatur in mane ⁊ bibatur: ⁊ ſi nimis euacuaret omni die inter
ponat vnum diem quietis. Aqua enim caſei eſt per ſe medicina
bona: carens nocumento: euacuans humorem: aduſtū cauſans
impetiginem ſcabiem ſiccam lepram ⁊ puſtulas. vt Meſue in
quit .c. ꝓprio .de aqua lactis ē etiam optima medicina infuſiōis
aliaꝝ medicinaꝝ. vt Meſue ⁊ Auicē. prima quarti .c. de cura.
quartane. Facta autē prima ſolutione ventris poſt tres dies ſi
oportuerit flobothomare: vt ſi appareāt ſigna corruptionis ſan-
guinis ⁊ dominij ipſius alijs conſentiētibus flobothoma venam
corporis que illud imbibit mēbrū. vt Auicē. inquit. ⁊ ſi puſtule
fuerint plus in facie ⁊ capite cephalicā flobothoma: ꝙ ſi cauſaꝫ
magis cōiunctā vis euacuare flobothoma venā frōtis: nā flobo-
thomia vene frōtis extirpat egritudines capitis antiq̃s. vt pri-
ma tertij .c. de cura ſode calide abſqꝫ materia. ſi vero plus fuerit
in mēbris inferioribus ſaphene flobothomentur. Quinta inten
tio que erat ipaꝝ puſtulaꝝ eradicatio cōpletur facta euacuatiōe
cū medicinis abſterſiuis ſtipticis exſiccatis ſubtiliatiuis mixtis
cum humidis in quibus non ſit corroſio: aut aduſtio multa: vnde
cum plures vſi fuerunt medicinis fortibus corroſiuis que parū
ꝓfuerunt: aut ſi curabantur cum paſſione maxima ⁊ anguſtia re
cidiuabant deteriores prioribus: ⁊ aliquando remanebant cum
vlceribus difficilis ſanationis: vtebant̃ autē argento ſublimato
cum anſugia mixto. Ego vero leuioribus vſus ſum medicinis
cum quantitate notabili anſugie porci mixtis ad humectandū
⁊ reſiſtendum acuitatem medicinarum aliqualem ⁊ bene me in

ueni ꝛ cū vnguēto iſto. ℞ anſugie porci. vncias. ij. liquefac cum
aceto forti ꝛ p pannū cola ꝛ diu ligno agitet. poſtea accipe attra-
mēti aluminis vſti thuris fructus tamariſci anna. ʒ. j. argenti vi
ui extincti cū ſaluia. ʒ. ß. miſce cū anſugia ꝛ vltimo adde ſuccoꝝ
lapatij acuti abſinthij anna. ʒ. ß. fiat vnguētū.
Aliud ad idē ꝛ ē valde bonū. ℞ reſine pini ceruſe anna vnciam
ß. ꝛ. ʒ. j. thuris maſticis anna. ʒ. iij. litargirij aluminis vſti anna
ʒ. j. ß. oīa pulueriʒent ſubtiliſſime ꝛ fiat vnguētū cū oleo cōi q̄tū
ſufficiat cui addat argēti viui extincti cū ſucco arantij. ʒ. j. ß. ꝛ be
ne incorporent. Eſt etiā ad hanc intētionē cōplendā optimū vt
factis tribus ad minus euacuatiōibus ꝛ materia antecedente iā
optime euacuata, facere balneū hoc mō. ℞ maluaꝝ violaꝝ fumi
terre lapatij acuti ordei blitis anna. M. iiij. buliāt in aqua ſuffi
ciēti ꝛ ponat adeo calida qȝ delectet ꝛ in ea intret patiēs ſtoma-
co ieiuno ꝛ moret illic p vnius hore ſpaciū; ꝛ hoc p. vj. vel. viij.
dies: cū aūt balneū egrediunt cooperiāt ſe bene cum linteamine
calido: ꝛ ponat ſe in lecto ꝛ ſe optime tergi faciat ꝛ dormiat: ꝛ cū
calor quieuerit vngant puſtule cū iſto vnguento: ꝛ ē Ugonis ſe
nēſis. ℞ ſucci celidonie gallaꝝ ariſtologie rotūde: corticū grana-
toꝝ litargirij anna ꝑtes equales pulueriʒent ꝛ cōficiat vnguen
tū cū oleo amigdalaꝝ amaraꝝ ꝛ pauco aceto. Sexta intentio vi
delicet debiti regiminis ordinatio cū eiſdē cōplet rebus cui⁹ regi
mē ꝑſeruatiuū cōpleuim⁹. Septima intētio videlicet accidētiū
correctio cōplet eis ſm̄ ipoꝝ diuerſitatē ſuccurrēdo. dolor enim
iūcturaꝝ remouet cū cura que tali egritudine ꝓpria exiſtit quare
ad eā recurre. hic enim nō licet ꝓpter ꝓlixitatē ſermonē ꝓlōga
re ꝛ ne capitulū in capitulo ponā ſolū ſcribā vnguentum vnū in
quo magnū reperij iuuamentū ſi iūcture doloroſe cū eo vngant
etiā in ſub aſſellis ꝛ in inguinibus poſitū: aperit enim ꝛ extrahit
materiā groſſam a ꝓfundo ꝛ ſedat dolorē. ℞ ſeminis vrtice mū
dati ſpume baurach ſalis armoniaci ariſtologie rotunde radicis
coloquintide glutini alumbat anna vnciaȝ ß. fenu greci piperis
macropiperis anna. ʒ. ij. cordumeni xilobalſami thuris myrrhe
anna. ʒ. ij. buliāt in lib. j. aque addito pauco aceto ꝛ vino ad con-

ROBERTUS
DE VALLE

PAULUS
EGINETA

GENTILIS
DE FULGINEO

PETRUS DE
RUSIGNANO

Sala
Gab. R
Est.
Tab. 10
N.º 14